1

Це місто було недалеко й неблизько, десь там, куди показують пальцем, але куди не ведуть ні дороги, ні залізниці. Здається, існувало воно таке, як опишемо, давно, і, може, про нього хтось написав у грубезних книгах, які зачиняються на замки майже так само, як і хати, а може, і в таких книжках про те місто не написано.

Уявляю, що воно із тих, які сняться тим дітям, котрі перед тим були смутні або ж коли перед тим цілий день гризли на пальцях нігті. По тому вони лягають у ліжечка, заплющують очі й бачать довгі порожні вулиці, якими вітер мете куряву. Довкола стоять глиняні будинки, посередині — високий королівський палац, збудований із потемнілого від часу каміння. Цей палац має безліч баштoчок і веж, а найвища з них увінчується довгим списом, об який розбиваються холодні й теплі вітри і свистять при тому, ніби в сопілки дмухають. Од того люди, що йдуть вулицями, пригинаються, бо вітер плює їм у вічі, а піску й куряви там багато через те, що не росло в тому місті ані дерево, ані трава, ані квіти. Люди ж одягались у сіру й чорну одежу, і ніколи вони не веселилися й не сміялися, бо й не знали, що воно таке.

А в кам'яному замку, у великій та високій залі, такій, що коли глянути з кінця в кінець, то й кутків не видно, а високій, що й шию треба зламати, аби уздріти стелю, — так от, у тій залі сиділа одягнена в сіру сукню й чорний плащ королева, а довкола крутилися чорні, як жуки, прислужники. Всі казали, що та королева лиха, хоч насправді не зовсім так: королеву навчили бути такою, і вона й у думці не мала, що можна жити інакше.

Отож, у тому місті без квітів мешкало двоє дівчаток. Були це звичайні собі дівчатка, але ж ні: саме вони зуміли вчинити таке, чого ніхто у тому місті не зміг. А сталося ось що.

В одну із чорних-чорнезних ночей одній і другій приснилися кольорові сни. Спершу їм здалося, що барвисті стрічки затріпотіли в них над головами й потяглися, звиваючись, кудись у безвість. Дівчатка схопилися за ті стрічки й пішли, за них тримаючись. Ішли так довго, але прийшли… у своє ж таки місто, але чудним воно їм здалося: стіни — білі, а дахи — червоні й зелені. А ще вся земля вкрилася квітами: зеленими, білими, червоними, синіми, жовтими, і не було жодної з-поміж них сірої та чорної. Палац же обріс пагонами й гілляччям, поміж якого світилися величезні білі суцвіття.

І стало так дивно дівчаткам, адже вони ніколи не бачили в житті ані квітів, ані дерев, ані трави, хіба небо голубе над головою, бо корови й коні, коти й собаки, кози й свині — все було у тому місті сіре чи чорне. А що найчудніше здалося їм у тих снах: їхня королева вдягла на себе убір, який грав усіма барвами, які можна тільки вигадати. Не похмура й насуплена, як звикли її бачити, була вона, а весела й радісна, а тому й не страшна. Чорна одежа прислужників помалиновіла, і ці малинові прислужники підносили королеві здоровенні букети квітів. Королева щиро тішилася, ховала в пелюстках лице, а коли зводила голову, бачили дівчатка, що вона красунею стала. Очі палали, як те небо над головою, волосся золотими полисками грало, по щоках цвіли малинові, як одежа в прислужників, рум'янці. А вуста палахкотіли, начебто вогню у себе набрали. І від того стало дівчаткам так радісно, аж мимоволі позирнули вони одна на одну і з вуст їм мимоволі вихопилася пісня — і то було також для них дивно…

Отаке їм наснилося однієї чорної-пречорної ночі, а вранці, прокинувшись, дівчатка довго лежали з розплющеними очима. Над ними висіла небілена стеля, обступали їх такі ж сірі стіни. Роздивилися вони здивовано й однаково подумали: ди-во-ви-жа! А оскільки були сусідками й дружили, то, коли встали й поснідали чогось несмачного, вийшли з дому і зустрілися якраз на дорозі.

У той день не було вітру, а світило сонце, і шпиль над королівським палацом гостро полискував. На самій його верхівці присів спочити

чорний ворон, але не цікавив сьогодні дівчаток ані шпиль, ані ворон. Вони так прагли швидше зустрітися й так поспішали оповісти свій сон, що одночасно розтулили роти й одночасно почали розповідати одна одній про те, що їм наснилося. А оскільки наснилося їм одне й те ж, то вони зирнули одна на одну й розсміялися.

— Знаєш, що я подумала? — спитала перша дівчинка.

— Знаю, що ти подумала…

— Це як у казці, — сказала перша дівчинка.

— Як у чудовій казці.

— Чи ж таке буває? — спитала перша дівчинка.

— Еге ж, чи буває таке: зелене, червоне, синє й біле?..

— Все росте й цвіте, — підхопила перша, — Все таке, що й уявити важко.

— А знаєш, що найчудніше? — спитала друга.

— Те, що королева красунею стала, — відповіла перша.

Тоді сіла на сірого каменя, натягла на коліна сірий подолець і замріялась.

— Таке чудне мені подумалося, — сказала вона.

Друга дівчинка сіла навпроти й поглянула на першу не менш замріяними оченятами.

— Що ж тобі подумалося?

— Оця наша вулиця, — сказала перша, — куди вона веде?

— До іншої вулиці.

— І я так подумала. А та інша?

— А інша ще до іншої.

— А остання з усіх вулиць? — аж скрикнула нетерпляче перша.

— Не знаю, — відказала друга, — Давай у мам спитаємо. Моя у мене все знає…

А що кажуть: на вовка примовка, то й маму другої дівчинки вони побачили. Йшла до них, тримаючи на плечі коромисло, а на ньому — двоє відер.

— Що далі? — всміхнулася мама, — Висока й сіра стіна. А стережуть ту стіну люті звірі.

— А за стіною що? — вигукнули нетерпляче дівчатка.

— Світ, — сказала мама другої дівчинки.

— А що таке світ? — спитала перша дівчинка.

— Я не знаю, — знічено відказала мама, — Та й ніхто не знає.

Тоді повернулися дівчатка в той бік, де, як їм здавалося, лежав отой чудний, широкий, безмежний СВІТ, і стали їхні личка серйозні й заклопотані.

— А чи хто виходив у той світ? — спитала друга дівчинка.

Але мама тільки головою похитала й пішла, так само дивно усміхнена, додому.

2

Так народилася в їхніх голівках спільна думка, а щоб висловити її, не треба було шукати слів — зирнули вони одна на одну і зрозуміли все. Отож їхні ноги раптом узяли та й пішли, повівши на вулицю, а по тому на другу й третю — так, як дівчатка собі намислили. З-під босих їхніх ноженят хмарками вилітала курява, тож весь за ними шлях ніби туманцем покрився, і мами обох дівчаток хоч і спинилися на ґанках і приклали до лобів дашки долонь, своїх дочок не побачили.

А ті завертали вже на четверту вулицю, а далі й на п'яту. А коли прослалася перед ними шоста, почули раптом тупіт. Страшно їм стало, тож заскочили в покинутий сарай, завмерли в сутіні й затремтіли. Водночас і цікавість їх не покидала, тож хитренько приклали очі до щілинки. Тоді вони уздріли, що по вулиці біжать один за одним ведмеді, притому біжать, як люди, на двох ногах, але страшні вони були, престрашні. Перша дівчинка аж очі заплющила, щоб не злякатися, а друга тихенько засміялася.

— Гадаєш, це справжні ведмеді? — прошепотіла вона, — Вони тільки повдягалися так страшно.

Ведмеді промчали, і дівчата хотіли вже вийти з сараю, коли ж знову почувся тупіт, і вони побачили вже вовків. Ті бігли теж, як люди, — на двох, а в передніх лапах списи тримали. Взуті ж були у залізні чоботиська і гупали ними жасно, аж дівчатка обоє позаплющувалися. Відомо ж бо: хто заплющується зі страху, той уже не боїться.

Пробігли ті страшні вовчиська, й осіла знята ними, ніби чорна хмара, курява. Тільки тоді осмілилися вони вийти й піти далі, а в кінці шостої вулиці таки побачили високу — превисоку стіну. Вона тяглася до неба, і не було в ній ані шпариночки, ані продуху. Дивовижна стіна!

— Еге-ге, — зітхнула перша дівчинка, — Тут нам не пройти.

— Це коли б перетворитись у пташок! — сказала друга.

— Боюся, що й пташка не перелетить такої стіни, — відповіла перша.

Потім вона подумала трохи, й очі в неї весело блиснули:

— Не забувай, що ми — дівчатка із казки. Треба нам дуже й дуже, дев'ять разів по дуже захотіти. Треба нам сказати дев'ять разів такі слова: "Стіно великая, стіно могутняя, розступися, стіно, перед нами — ми хочемо вийти у величезний і широкий світ!"

І вони стали супроти стіни, стисли кулачки і дзвінко вигукнули дев'ять разів ті чарівні слова. Мабуть, дуже хотіли дівчатка вийти у широкий світ, бо в стіні утворився раптом помітний просвіт висотою у більшу дівчинку, а може, то відчинились у стіні якісь потаємні казкові дверцята.

— Швидше! — гукнула перша й кинулась у той ледь помітний просвіт.

Ударила руками об камінь і пройшла крізь нього, а може, то потайні казкові дверцята її випустили. За нею скочила й друга дівчинка. І вчинили вони те вчасно, бо за спиною у них жахнюще заревіло — кинулися на порушників спокою сполошені сторожі міста, вовки та ведмеді. Але ведмеді тільки вдарилися об камінь, понабивали на лобах немалі гулі, а вовки метнули списи, однак ті покришились об твердь. Самі ж вовки й ведмеді так і не уздріли великого й широкого світу, який

на хвилю блиснув перед ними, бо й не думали вони про нього, ані гадали.

Дівчатка ж були уже за стіною і стояли, розтуливши з подиву роти. Ні, не побачили вони дерев, не побачили квітів — широчезне поле простяглося перед ними, аж не могли вони зором обхопити всієї просторіш. Поле було заросле зеленою травою, а що в їхньому місті й трава не росла, зачарувалися й зачудувалися дівчатка і на всі груди вдихнули ніжний і теплий запах прегарного світу.

— Оце б нам такого у місто, — сказала перша дівчинка, — уявляєш!

Друга дівчинка, ота трохи меншенька, уявляла. Примружила оченята й побачила рідне місто зеленим. Похитувалися лискучі стебла, осаджені, наче діамантами, срібною росою. І таке це було гарне й чудне, що їй на очі вибилася сльозина — уздріла ще й квіти серед тієї трави, а до того й дерева — геть-но так, як приснилося минулої ночі.

Через поле вилася ледь помітна стежка, а що стежки існують для того, щоб по них іти, дівчатка подалися нею. Ішли вони та й ішли, аж притомилися трохи. І тільки тоді побачили зелену хижку, оброслу зіллям. Була вона стара і скособочена, на даху її шумів під вітром польовий очерет, а стіни, складені з дерну, спускали трав'яні бороди. На порозі тієї чудної хатини сиділа Зелена Бабуся, така маленька і стара, аж дивитися на неї було жалко, — мала вона зелені коси, зелені очі, зелену одежу й тіло. Дивилася ж на дівчаток лагідно й тепло, отож сміливіше приступили до неї, мацюпенької, дівчатка — сказали "добридень".

— Ми шукаємо квітів, бабусечко, — промовила перша дівчинка, — Може, у вас їх знайдемо.

Мацюпенька бабуся похитала голівкою, і в цей час теплий вітер упав на хижку — зашамотів польовий очерет на даху.

— Ми прийшли з міста, де немає ані квітів, ані дерев, ані трави, — сказала друга дівчинка.

— Немає і в мене квітів, дітоньки, — зашепотіла бабуся, а може, це той очерет гомонів, — Сама я тут, у полі, й доглядаю кожну травинку-бадилинку. Але я розкажу, куди вам піти. Попереду великий ліс і живе в ньому сестра моя — Деревничка-Лісовичка. Я — Мати трави, а вона — Мати дерев. Попросите в неї чемненько, то й покаже вона вам дорогу до Матері квітів, яка за лісом, здається, й поселилася.

— А чи не могли б ми попросити дечого у вас? — спитала перша дівчинка.

— Еге ж, насіння трави, — сказала друга.

— Чого ж, — зашелестіла Мати трави, а може, то польовий очерет під вітром гомонів, — Невелику й плату візьму…

— Яку ж плату, бабусенько? — спитала перша дівчинка, — Ми ж бо безгрошівні.

— А нащо мені ваші гроші? — засміялася тихенько Мати трави, — Розважите мене трохи, стареньку й маленьку, хе-хе! Коли буде ваша ласка, трохи мені затанцюєте, а може, й того… пісню якусь заспіваєте.

— Це ми швидко! — радісно вигукнули дівчатка, — Це ми вміємо!

— То до хати заходьте, — сказала вона люб'язно.

Звелася, і така вона малесенька була, ну, до пояса меншій дівчинці. Тримала в руках суху очеретину і спиралася на неї немічно. Хитнула голівкою до дівчаток приязно й подибцяла у хижу.

А там усередині сиділо десять поважних цвіркунів, вони попримощувалися на трав'яних стільчиках, а в руках кожен тримав по трав'яній бандурці. Уздріли гостей, схопили інструменти і вдарили по струнах, а найстарший, одинадцятий, приклав до підборіддя скрипочку і заграв так, що очі від натхнення заплющив.

Од тієї музики зробились у дівчаток зовсім легенькі ноги, зникла й утома — затанцювали вони й закружляли, а по тому і співати почали. Їхні голоски дзвеніли аж під стелею і були такі чисті й срібні, що Мати трави, сидячи на трав'яному троні, аж голівкою похитувала, а часом і в долоньки приплескувала. І так їм гарно й весело було, що вони, крім тої, яку знали, склали ще й нову пісеньку і протанцювали всі таночки, які вміли грати славні музики-цвіркуни. Бабусенька змахнула замиловано сльозину, а цвіркун Одинадцятий поважно вклонився й урочисто щось проскрипів своєю цвіркунячою мовою. І хоч не розуміли тієї мови дівчатка, та збагнули вони, що він їх похваляє.

Скажемо, забігаючи наперед, що ту музику й пісеньки підслухали жайворонки, які висіли над полем-степом, і не тільки підслухали, а й навчилися їй. Відтоді вони й співають срібноголосих пісень і людей ними чарують — автор прочитав про це в одній дуже старій та грубій книзі.

3

Дуже не хотіла відпускати їх Мати трави, навіть заплакала, сердешна, але, зрештою, зітхнула й відпустила, наділивши кожну трав'яним мішечком із насінням. Коли ж вони пішли далі по ледь помітній стежці, Мати трави довго махала їм зеленою долонькою, а з очей текли в неї зелені сльози: жаль їй було розлучатися з такими славними співунками й танцюристочками. Коли ж махнули дівчатка Трав'яній матері востаннє, то вже були й біля лісу, великого, дрімучого, шумливого й поважного. І зашумів той ліс їм назустріч, аж злякалися вони трохи, бо ж ніколи раніше дерев не бачили. Однак недовго й лякалися, бо навколо було так цікаво! Шуміли велетенські клени, хитали кронами, сосни золотими стовбурами світили, а дуби ніби стома очима

на них дивилися. Земля ж була гола й сіра, десь така, як і в їхньому місті, тільки старе листя та глиця лежали на ній. Ішли дівчатка й розглядалися, бо ніяк не могли надивитися на те друге чудо, яке їх зустріло. А що ловили трохи гав, розмахували торбинами з насінням трави — просипалося воно на землю і відразу ж починало смоктати вологу, бо спрагле було.

Йшли дівчатка так довго чи коротко, хтозна, але натомилися немало. Отож, коли почули тепле дзюркотіння струмка, попадали на землю і, як те розсипане їхнє зерня, понапивалися — спраглі були. Потім спочивали, лежали й дивилися, як біля хмар гойдалися гіллясті крони. Вуста ворушилися, бо хотілося і в лісі заспівати — складали пісні для лісу. Вони сіли тут-таки біля струмка і замугикали те, що придумали і чого наслухалися від дерев та струмка. Потім приладнали до мелодії слова, тоді захитались у такт і заспівали — саме на той спів і вийшла до них із гущавини сама Деревничка-Лісовичка, Мати дерев. Дівчатка не одразу й побачили її, бо прихилилася до дуба. А коли уздріли, то згукнули вражено — стояла перед ними така висока жінка, що вони зовсім мацюпими поробилися, а її зелені очі були як озерця. Але жінка всміхалася до них привітно, отож дівчатка посхоплювалися — чемно вітали Матір дерев.

— Гарно ви співаєте, — сказала Лісовичка, — Хто ви, звідкіля і чому прийшли у мій ліс-недобір?

— Ми дівчатка з міста, де не росте ані трава, ані дерево, ані квіти, — сміливо сказала перша, — В нашому місті все сіро-чорне, і навіть королева наша сіро-чорна і ніколи не всміхається.

— Що ж шукаєте? — спитала Деревничка-Лісовичка.

— А шукаємо ми квітів, — сказала друга дівчинка.

— І не тільки, — підхопила перша, — Ми вже побували в Матері трави. Вона дала нам свого насіння і сказала, що до Матері квітів ви нам дорогу покажете…

— А ще б ми хотіли, — сказала друга дівчинка, — просити у вас насіння дерев. Бо коли є в нас трава, а будуть квіти, хай би й дерева росли в нашому місті.

Деревничка-Лісовичка зирнула на них, ніби перевіряла, чи правду вони кажуть.

— Ходімо у мій палац, — сказала.

Палац був дерев'яний, але не з мертвих стовбурів складений — просто зійшлося тут докупи сто сосон і сто дубів. Кронами вони затулили небо, а ще поселилося на кожному дереві по сто пташок. Долівку встелила м'яка глиця й сухе дубове листя, а троном для Деревнички-Лісовички стала зігнута біля кореня сосна.

Роздивлялися здивовано дівчата в цьому дивному палаці: сутінно тут і стояла моторошна тиша, тільки чутно було шерхіт — то перелітали з гілки на гілку пташки. Але дівчатка не могли знати, що то птахи, отож і злякалися трохи: а що, коли звідси не вийдуть? Вони зирнули одна на одну, і єдине, що їм залишалося, — це підбадьорити себе якось.

Отож і самі не помітили, як заспівали. Спершу ту пісню, що принесли з міста, за нею ту, яку розучили з Матір'ю трави, і ті, яких навчились од дерев і струмка. Срібно й лунко задзвеніли їхні голоси, по тому і в танок дівчатка пустилися, бо побачили, що Деревничка-Лісовичка дивиться на них, усміхаючись, притопували ноженятами й приплескували долоньками, і той спів, ясна річ, не міг не зачарувати сто по сто пташок. Спершу вони тільки слухали, по тому почали пробувати голоси й собі, несміливо й невміло, але за якийсь час уже знали, як співати. Слухаючи ту пісню, примовкли Вітри, позавмирало листя і спинив течію струмок —

усі зачарувалися, так слухали. Але це теж тривало недовго, бо за короткий час увесь ліс задзвенів тисячами голосів, і ті голоси розбудили погублені дівчатками насінинки трави. Вони теж були цікаві послухати пісні, отож із зерен виклюнулися бліді росточки й повилися, вискочили із землі і здивовано роззирнулися навкруги зеленими очками.

— Славно, славно! — заплескала в долоні Деревничка-Лісовичка, — Ви заслужили насіння дерев, і я вам таки покажу дорогу до Матері квітів. Одного мені тільки шкода: не хочеться, щоб так швидко від мене йшли.

— Але ми не можемо не йти, — сказала перша дівчинка, — Там, у нас, у місті, мами позалишалися…

— Еге ж, — сказала друга, — вони почнуть хвилюватися і шукатимуть нас. А ми не хочемо завдавати їм прикрості.

— Коли так, то й так, — зітхнула Лісовичка.

Вона поставила першу дівчинку на одну, а другу на другу долоню, і малі раптом виросли вище лісу. Вони побачили зелене хвильне море, а там, де воно кінчалося, уздріли й замок, який палахкотів і мінився барвами. На його стінах вигравали всі кольори й відтінки. Із замку вийшла в пишній сукні королева із короною на голові — квіткою тюльпану. Вся ж земля довкола палацу палахкотіла цвітом, і дівчатка скрикнули зачудовано, бо кожній здалося, що та королева дуже подібна обличчям до її мами.

4

— Он які вони, квіти, — казала перша дівчинка, йдучи лісом і розмахуючи торбиною з насінням трави. В другій руці була торбина з насінням дерев. Насіння трави розсипалося й тут, отож, коли озирнулися, то побачили, що проклали за собою трав'яну дорогу. По

тому вони не дуже й торбами махали — боялися, що, коли розсіватумуть так насіння, не залишиться його для міста. Тоді вони стали йти з оглядкою, хоч обом хотілося якнайшвидше дістатися до чарівного квіткового царства.

— Чула, як ви співали, — сказала, виходячи їм назустріч, Мати квітів, — Дуже мені любо привітати вас і в своїй господі.

— А ви нам приснилися, — сказала перша дівчинка, — Знаєте, в нашому місті ані квіточки, ані листочка.

— Нам хочеться, щоб у нашому місті менше сумували, — сказала друга дівчинка.

На те слово повела рукою королева, і з кожної квітки спурхнув метелик зовсім такої ж барви, як і квітка, і всі ті метелики раптом затанцювали довкола дівчаток. Поверталися зачудовані діти сюди й туди, аж в очах їм замиготіло. Тоді хитнули головами, а з вуст їхніх почала снуватися нова пісня. І чи це такий день випав, чи й справді в казках усе може статися, заворушилися раптом квіти, підняли ніжки в червоному чи брунатному чобітку, хитнули голівками, покритими вінками з безліччю стрічок, спалахнули в них на грудях вишиті сорочечки і сколихнулися золототкані плахточки.

— Диво дивне! — сказала перша дівчинка, прокручуючись на п'ятці й підіймаючи над головою руки, — А може, це ми ще й не прокинулись у нашому місті, а може, все це нам тільки сниться?

— А хай би й так, — сказала друга дівчинка, проходячи біля подруги в легкому, гарному танці, — хіба не чудовий це сон?

— Я б не хотіла, щоб це був сон, — сказала, крутячись, перша дівчинка, — бо як би ми після такого сну жили поміж чорного й сірого?

— Не для того все це нам сниться, — сказала друга дівчинка, — Ми обов'язково принесемо додому квіти.

— Звісно, принесете, — мовила Мати квітів і раптом плеснула в долоні.

Тоді завмерло квіткове царство, тільки Вітер заморочено блукав по галявині, адже він, хитрюган, супроводжував дівчаток ще від стіни. І так уже натанцювався й наспівався разом з дівчатками, аж ніби сп'янілий зробився.

— Хто хоче піти з цими дівчатками в далеку дорогу? — голосно спитала Мати квітів.

Тоді з квіткового царства почали виходити одна за одною маленькі заквітчані дівчатка, гарненькі і неоднакові.

— Ми підемо, — сказали вони.

— Хіба квіти вміють ходити? — зчудувалися дівчатка.

— Авжеж, — сказала королева, — Це я їм повеліла.

Тоді подякували дівчатка Матері квітів і рушили назад до лісу. І помітили, що в них після останнього танцю не тільки небагато лишилося насіння трави, але й дерев: у танці зовсім розлізлися їхні трав'яні й листяні торби. Отож пересипали те, що лишилось, у кишеньки, а коли озирнулися, то побачили, що квіткове царство поросло деревами й травою. На тих деревах сиділи птахи і співали всіх пісень, що склали їх дівчатка. Сльози зворушення забриніли у них на віях. Але їм треба було поспішати, отож подалися хутенько разом із квітами через ліс, а що не всі квіти були витривалі й сильні, деякі залишилися в лісі, навіки там зупинившись.

На узліссі юні мандрівниці спинилися, озирнулися й гукнули "до побачення" лісові й Матері дерев, а по тому рушили через зелене поле. І знову залишалися за ними квіти, які притомилися, позавмиравши поміж трави. Велике сонце стояло в них над головами, дивилося на мандрівниць і пританцьовувало, а вони вже майже бігли через поле, адже добре знали, що коли сонце велике стає, то вже й до вечора недалеко.

Біля сірої стіни перевели дихання, і тільки тоді змогли розгледітися навкруги. І от що вони побачили: все поле позад них майоріло барвистими очками квітів, що порозсівалися між травами, а біля них, так само важко віддихуючись, стояло тільки кільканадцять дівчаток-квітчаток. Юні мандрівнички пошукали в себе в кишеньках і помітили, що там не більше, як по жменьці насіння дерев та квітів.

— Місто наше велике, — смутно сказала перша дівчинка, — а ми майже все насіння розгубили.

— То нічого, — сказала друга дівчинка, — Аби виросло те, що є.

— А коли воно не проросте? — спитала перша дівчинка й аж голову закинула, щоб побачити, де кінчається ота величезна, до самого неба стіна.

— Коли воно не проросте, — легковажно відказала друга дівчинка, — то ми тоді попросимо: хай приснiться нам чарівний сон.

5

Вони стали супроти стіни, стисли кулачки і дзвінко гукнули аж дев'ять разів:

— Стіно великая, стіно могутняя, розступися перед нами!

І вдруге у стіні з'явився ледь видний просвіт — дівчатка ступнули в нього разом із квітками, котрі таки подолали дорогу. Але як тільки це вчинили, злякалися й затремтіли, бо почули тупіт — це на них кинулися з одного боку вовки, а з другого — ведмеді. Вони жаско заревли й заклацали зубами, а вовки замахали, погрожуючи списами.

— От ви де, нечестивиці! — закричали вони, — Тут вам і смерть!

— Що ж нам робити? — розпачливо вигукнула друга дівчинка, — Вони ж розтопчуть і нас, і квіти наші.

Але перша дівчинка не злякалася. Вона сміливо ступнула назустріч жахливому воїнству і тихенько заспівала. Друга дівчинка підхопила пісню й собі, не розуміючи до ладу, що з того вийде. Ведмеді й вовки здивовано зупинилися. Роззирнулися зніяковіло, бо ніколи-ніколи не чули, щоб хтось так гарно співав. А один ведмідь і потилицю почухав.

Тоді дівчатка заспівали ще голосніше й веселіше, сподіваючись, що вовки й ведмеді до них приєднаються. Але ті лише здивовано слухали й роззиралися — дивували їх ще й квіти, що стояли за спинами дівчаток і собі розтуляли маленькі ротики — співали. Відтак напав на те жахливе воїнство сон — не сон, а якийсь правець, і вони закам'яніли на місці. Дівчатка ж, не припиняючи співати, побрали на руки зовсім стомлених квітчат і спокійно пішли своєю дорогою. Вовки й ведмеді залишилися стояти під височезною сірою стіною і тільки здивовано водили очима. Вуста їхні при цьому шепотіли чудні слова, з яких складалася пісня дівчаток, ніби й вони збиралися заспівати…

У старих, грубих книжках написано, що вони простояли під стіною багато часу, здається, цілу ніч, і не з одного звалилася тоді з пліч ведмежа та вовча шкура. У книгах оповідалося, що по тому вони розійшлися по місту, розносячи дивну новину, а ще пізніше всі разом вступили до музичної школи, бо хотіли навчитися співу. В тих, що були ведмедями, нічого не вийшло. Це про них кажуть, що вони наступають

дітям на вухо. А ті, що були вовками, почали співати так, що навіть їхні старанні вчительки навіки позбулися музичного слуху.

6

А дівчатка втомлено брели вулицею. Ледве дибуляли, адже цілий день були на ногах, тож курява майже не вибивалася з-під їхніх ніжок. Оранжеве сонце сиділо на шпилі королівського палацу, воно було втомлене також і вже готувалося спочити. Дівчатка несли по маленькому букетику напівзів'ялих квітів, а кишеньки їхніх платтячок були майже порожні.

— Я так утомилася, — сказала перша дівчинка, — От впаду і засну!

— Глянь, що сталося з нашими квітами, — мовила друга, — Тільки вступили ми в місто, як прив'ядати почали.

— А може, наше місто таке, — сказала перша, — і квіти тут не ростуть, бо не можуть?

— Не знаю, — мовила друга, — Може, й так…

— Пам'ятаєш сон, — перша дівчинка вже ледь язичком повертала, — Наша королева вдягла на себе барвисту сукню…

— І стала весела й добра, — підхопила друга дівчинка.

— Прислужники підносили їй квіти…

— А вона зійшла зі сходів, покинувши палац.

— Така гарна стала!.. Я придумала, що робити. Покладімо ці квіти до дверей королівського замку.

— Але ж вони прив'яли, — сказала друга дівчинка.

Тоді перша струснула із себе втому. Звела голову і глянула гостро і гордо:

— У місті, де не росте жодна квітка, — сказала вона, — зів'ялі квіти — теж чудо!..

Так вони й учинили. Поклали квіти біля дверей королівського палацу, і ще більша втома лягла їм на плечі. Дівчатка, може б, і позасинали на ходу, але нагадаємо, що в них були мами, які давно їх виглядали. Отож мами підбігли до дочок, побачили, що вони зовсім приморені, не сердилися й не сварилися, а взяли їх обережненько на руки й понесли додому. А коли несли, помалу висипалося з кишень насіння трави й дерев. Потім мами повкладали дітей у ліжка, а що їхні платтячка були закурені, винесли їх витріпати.

У цей час із королівського шпилю зіскочив веселий і жартівливий Вітер, підхопив решту насіння, що його витрушували з дитячих платтячок мами, й поніс, розсіваючи по місту. Здається, цей Вітер приснився дівчаткам: хлопчисько-збитошник, який захотів розвіяти їхнє насіння. Вони аж руками плеснули по тих місцях, де були в них кишеньки, — приснилося їм, що кишеньки туго-туго набиті. Барвисті стрічки затріпотіли на вітрі під подихом хлопчиська-збитошника, а над сонним містом зійшов великий круглолиций Місяць-чарівник, адже це йому випало довершити оте диво, що вже почало творитись у сірому й чорному місті без квітів.

7

Що сталося тієї ночі, ніхто не зуміє розказати, мовчать про те й грубі старі книги.

Була то ніч величезного сну — не залишилось у місті жодної людини, котра б не спала. Заснув навіть дід, який узагалі вночі не спав, а в кожному місті завжди такий дід живе. Заснула й королева, яку перед тим тиждень мучило неспання. І приснилося їй, що вдягає барвисту сукню, а прислужники несуть їй величезні букети. Вона подумала, що, як встане, звелить пошити собі таку сукню і принести отакі букети, а коли вони того не зроблять, то одягне їх у вовчі й ведмежі шкури й відправить стерегти стіну. Була впевнена в тому, що прислужники задовольнять її забаганку, і востаннє всміхнулася лихою усмішкою: хоч про добре вона снила, недобрі мала думки.

Заснув також і Вітер, який розсіяв насіння трави й дерев. Спершу він забрався на королівський шпичак, але скотився звідти і ледве собі ребра не потовк. По тому заповз у той сарай, в якому ховалися від сторожі міста дівчатка, і заснув, як добрий дядько, — з хропінням та присвистом. Отак усі позасинали, через це ніхто й не бачив, що вдіялося тієї ночі у місті.

Першою прокинулася менша дівчинка. Блимнула очками й почала з натугою пригадувати: сон то був, учорашня їхня мандрівка, чи ні. Прокинулася й більша дівчинка. Відразу ж кинулася до свого платтячка, щоб перевірити, чи збереглося хоч трохи насіння, але нічого там, звісно, не знайшла. Хотіла заплакати, але їй здалося, що у вікно до неї хтось зазирнув.

Повернулася — й рота розтулила від здивування. За вікном майже до половини шибки стояв клен. Таке ж дерево побачила в своєму вікні й менша дівчинка, і вони обоє прожогом кинулися в самих сорочечках надвір. Спершу остовпіли з подиву, а тоді плеснули долоньками й прокрутилися на лівій п'ятці.

— Квіти! Квіти! — закричали вони, бо навколо й справді розлилося зелене й квіткове море.

Дівчатка швиденько натягли на себе платтячка й побігли на вулицю. Скрізь, наче вогники, палали барвисті суцвіття, всі горби й узбіччя заросли травою, а на вулицях, біля хат і на городах, де росла раніше сама капуста, стояли й похитували гіллям квітучі дерева.

Дівчатка бігли, схопившись за руки. Звідусіль сходилися до них інші діти, а всі разом поспішали до замку. Щось там мало статися небувале, і про це й покрикували, наче горобці, хлопчаки, що вже й на дерева позалізали.

Але чогось незвичайного біля замку дівчатка не побачили: просто справджувався їхній сон. Високо на сходах стояла вдягнена в барвисту одежу королева, і її обличчя променилося. По сходах, спотикаючись, поспішали до неї із здоровенними букетами прислужники, а скрізь на дорогах, на сходах, на стінах палацу, навіть на зігнутих спинах прислужників росли квіти.

Диво, яке побачили дівчатка, було в іншому. Королева раптом усміхнулася й пішла вниз по сходах. Вона не звернула уваги на зігнутих прислужників, а сходила все нижче й нижче. І чим ближче підходила до людей, що з'юрмилися біля палацу, тим простішою, веселішою й гарнішою ставала, ніби забувала навіки про те, що вчора була ще грізною чорно-сірою володаркою.

Отож дівчатка стояли, зачудовано розтуливши роти, й дивилися на те, як їхня королева стає гарною й доброю жінкою, а в світі немає жодної гарної й доброї жінки, яку б не хвилювали квіти. Отож вона зійшла долі, юрба перед нею розійшлася. Вона рушила вулицями свого помолоділого міста, на яких уже починався веселий святковий карнавал. Довкола пахли й похитували голівками квіти. А наші дівчатка, зирнувши одна на одну, кивнули голівками: одна складала музику, а друга підбирала слова — складали вони нову пісню, яку сьогодні розучить і заспіває ціле місто.